

A Fővárosi Ítéltábla a Túróczi és Pőcze Ügyvédi Iroda (**felperes jogi képviselőjének címe**, ügyintéző: dr. Túróczi Emese ügyvéd) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek, a Hontvári és Társa Ügyvédi Iroda (**I. rendű alperes jogi képviselőjének címe**, ügyintéző: dr. Völgyesiné, dr. Hontvári Zsuzsanna ügyvéd) által képviselt **I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe)** I. rendű, a **II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe)** II. rendű, a **III. rendű alperes neve (III. rendű alperes címe)** III. rendű és az **V. rendű alperes neve (V. rendű alperes címe)** V. rendű alperesek ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2012. november 15-én meghozott 12.G.40.649/2012/11. számú ítélete ellen az alperesek részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - a 2013. május 29-én megtartott tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy az alperesek a marasztalási összeget az I. r. alperessel szemben a Fővárosi Törvényszék előtt ... szám alatt folyó csődeljárás jogerős befejezését követő 15 napon belül kötelesek megfizetni.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperes részére 1.000.000 (Egymillió) forint másodfokú eljárással felmerült ügyvédi költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított és a fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a V. Rt., I. r. alperesi jogelőd mint megrendelő, és a M. Kft. mint vállalkozó 2004. június 10-én alvállalkozási szerződést kötött, melyben a vállalkozó feladata az ...-es autópálya 145,0 és 170,7 kilométer közötti szakaszának, valamint a szükséges létesítmények útépitési

munkáinak a kivitelezése volt. A vállalkozói díj tételes elszámolás alapján került meghatározásra, melyet egy későbbi módosítást követően a felek 2.054.997.000 forint + áfa összegben határoztak meg.

A létrejött szerződés 8.1.1. pontja alapján a vállalkozó a szerződösszerű teljesítést teljesítési biztosíték nyújtásával volt köteles biztosítani. Ennek összege az áfa összegével növelt szerződéses ár 10 %-ában került meghatározásra. A szerződés 8.2.1. pontja értelmében a vállalkozó 40 hónap jótállásra köteles, mely időszakot a szerződéses ár 10 %-ával megegyező mértékű jótállási biztosítékkal köteles biztosítani. A 8.4. pont szerint a jótállási biztosíték a jótállási időszakban esetlegesen felmerülő, a jótállási kötelezettség körébe tartozó hibák kijavításának, a hibás teljesítés miatti esetleges árleszállításnak, vagy azzal összefüggésben előállt értékcsökkenésnek a fedezete. A szerződés 8.5. pontja értelmében a vállalkozó a jótállási időszak lejártát követő 36 hónap szavatosságra köteles, és a vállalkozó a szavatossági időszakot köteles az áfával növelt szerződéses ár 5 %-ával megegyező mértékű szavatossági biztosítékkal biztosítani. A szavatossági biztosíték a szavatossági időszak utolsó napját követő 30. napon jár le.

A munkák átadás-átvételére és a teljesítésigazolások kiállítására 2006. július 26-án került sor.

A felperes 2007. november 29. napjától felszámolás alatt áll.

A megrendelő 221.711.319 forint összegű teljesítést visszatartott, illetve garanciális javításként 4.873.799 forint értékben javítást végzett, továbbá az I. r. alperes a felperes felszámolási eljárásában 12.111.825 forint összegben hitelezői igénybejelentést tett, melyet a felperes felszámolója visszaigazolt. Ezen összegeket meghaladóan igény bejelentésére, és a visszatartott összeg garanciális körben történő felhasználására az I. r. alperes részéről nem került sor.

A V. Rt. átalakulása folytán 2009. évtől az általános jogutóda a II.rendű alperes neve azonban a 2011. január 19-én aláírt szétválási szerződés értelmében az elnevezése V.H. Zrt-re változott, míg a kiváló társaságok a II-V. r. alperesek. A szétválási szerződésben a felek negatív taxációval jelölték meg az I. r. alperes felelősségét.

Az I. r. alperes 2011. május 12. napjától csődeljárás alatt áll, illetve csődeljárás alatt álltak a további alperesek is, mely eljárásokban a felperes a hitelezői igényét bejelentette. E további alperesek vonatkozásában a csődeljárások jogerősen befejeződtek, és IV. r. alperes a csődegyezség alapján a felperes részére 1.381.968 forint összeget megfizetett. Erre figyelemmel a felperes a IV. r. alperessel szembeni keresetétől elállt, és a per e tekintetben jogerősen megszüntetésre került.

A felperes módosított (leszállított) keresetében kérte az alperesek egyetemleges kötelezését 203.243.727 forint vállalkozói díj, valamint ezen összeg 2008. március 1-jétől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatának és a perköltségnek a megfizetésére. Követelésének jogalapjául a Cstv. 38. § (5) bekezdését jelölte meg. Előadta, hogy a felek a 10 %-os visszatartást óvadékként határozták meg, és mivel a felperes felszámolás alatt áll, és a három hónap anélkül telt el, hogy az I. r. alperes az óvadékból a követelését kielégítette volna, így ezen összegre már csupán, mint zálogjogosult tarthat igényt. A felperes a II-III-V. r. alpereseket elsődlegesen a Gt. 85. § (3) bekezdése alapján kérte marasztalni, hangsúlyozva,

hogy a szétválási szerződésben a követelésről a felek nem rendelkeztek, illetve nem is rendelkezhetek, míg másodlagos kérelme a II-III-V. r. alperesek I. r. alpereshez képest történő mögöttes marasztalására irányult a Gt. 85. § (4) bekezdése alapján arra az esetre, ha az I. r. alperes az esedékességkor nem teljesít.

Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elsődlegesen időelőttiségre hivatkozással a per megszüntetését kérték, illetve kérték az I. r. alperessel szembeni csődeljárás jogerős befejezéséig a per felfüggesztését.

Hangsúlyozták, a jótállási idő elteltével a biztosíték kiadása a jótállási igazolás kiadásához kötött, mely nem történt meg, így a szavatossági időtartam sem telhetett el. Álláspontjuk szerint a felperes óvadékra történő hivatkozása megalapozatlan, a felek által kikötött visszatartás ilyenként nem értelmezhető, így azt az alperes nem is köteles kiadni. A II-III-V. r. alperesek hivatkoztak továbbá arra is, hogy a követelés kiegyenlítéséért egyetemlegesen az I. r. alperessel semmiképpen sem felelhetnek, ugyanis a szétválási szerződés értelmében a követelés az I. r. alpereshez került. A II-III-V. r. alperesek kérték a per megszüntetését, utalva a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontjára, de hivatkoztak a Cstv. 12. § (5) bekezdésére is, mely szerint a besorolással kapcsolatosan a felperes kifogással élhetett volna, amely alapján az alperesi oldal tartalékképzésre lett volna kötelezhető, azonban erre nem került sor. Tartalékképzés hiányában pedig a felperes elveszítette az igény érvényesítésére vonatkozó jogosultságát. Kitértek arra is, hogy a csődegyezség hatálya a IV. r. alperesen kívül a felperesre nem terjed ki, így a csődtörvény céljával ellentétes lenne, ha a felperes a csődegyezséget megkerülve érvényesítené követelését. Hivatkoztak emellett arra is, hogy a IV. r. alperessel szembeni követelés megszűnése miatt az egyetemlegességből következően a követelés a további alperesekkel szemben sem érvényesíthető.

Vitatták továbbá a kamat mértékét is, de ezen túlmenően beszámítási kifogásként érvényesítették a megjelölt 4.873.799 forint, illetve a 12.111.825 forint összeget. Beszámítási kifogásukat azt követően is fenntartották, hogy felperes ezzel az összeggel a követelését leszállította.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte alpereseket a felperes részére 15 napon belül 203.243.727 forint, valamint ennek 2008. március 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összegével megegyező mértékű késedelmi kamat, továbbá 5.040.783 forint perköltség megfizetésére azzal, hogy a II.-III. és V. r. alperesek a teljesítésre csak akkor kötelesek - mégpedig egyetemlegesen -, ha az I. r. alperes a kötelezettségét az esedékességkor nem teljesíti. A törvényszék a felperes ezt meghaladó keresetét elutasította.

Az ítéletben foglaltak szerint a felek között nem vitás a vállalkozási szerződés létrejötte, a felperesi teljesítés megtörténte, illetve az, hogy a felperes részére az általa követelt 203.243.727 forint kiegyenlítésre nem került.

A követelés időelőttiségét vizsgálva az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a Fővárosi Ítéltábla a ... számú végzésében egyértelműen állást foglalt atekintetben, hogy a perbeli visszatartás óvadéknak tekinthető, mely állásponthoz kötve van. A Cstv. 38. § (5) bekezdésének a felhívását követően rögzítette, hogy az I. r. alperes a felperes ellen indult felszámolási eljárás során a perbeli igényből követelést nem elégített ki,

így a Cstv. 38. § (5) bekezdése alapján a követelt összeget kiadni köteles. Nem értett egyet az elsőfokú bíróság azzal az alperesi állásponttal, mely szerint kifogás, illetve tartalékképzés hiánya miatt a felperes az igényét a bíróság előtt nem érvényesítheti, figyelemmel arra, hogy az alpereseket a csődeljárásban tartalékképzési kötelezettség nem terhelte. A felperes az alperesek csődeljárásaiban a hitelezői igényét határidőben bejelentette, illetve a nyilvántartásba vételi díj fizetési kötelezettségének eleget tett, így az igényérvényesítéssel kapcsolatosan jogvesztés nem állapítható meg. Ezért ez okból sem a per megszüntetésének, sem a kereset érdemi elutasításának nincs helye. A felek álláspontjával egyezően megállapította azt is, hogy a csődegyezségek hatálya a felperesre nem terjed ki, illetőleg a nem kötelező kifogás bejelentésének elmulasztása miatt a felperesi követelésre az alperesek tartalékot sem képeztek. A csődegyezés azonban nem akadályozza a perben történő igényérvényesítést, illetőleg a csődegyezésnek ítélt dologgal egyező hatálya is csupán feltételes lehet, nevezetesen, ha a csődegyezésben foglaltakat az adós (az alperes) teljesítette. Ellenkező esetben a felperes nincs elzárva attól, hogy jogerős ítélet birtokában az alperesi adóssal szemben végrehajtást kérjen.

A csődeljárásban esetlegesen létrejövő egyezés ezáltal nem tekinthető előkérdésnek a polgári per szempontjából. Nem találta megalapozottnak az elsőfokú bíróság azt az alperesi hivatkozást, mely szerint a IV. r. alperes teljesítésével a további alperesek a kötelezettségük teljesítése alól mentesülnek. Az volt az álláspontja, hogy a Gt. 85. § (4) bekezdéséből ez nem következik, a csődegyezésben a felperesi szándék nyilvánvalóan arra terjedhetett ki, hogy a csődegyezésben foglaltak teljesítése esetén a felperes a követelését a teljesítő IV. r. alperessel szemben nem fogja érvényesíteni. Nem osztotta az elsőfokú bíróság azt az alperesi hivatkozást sem, mely szerint a jogerős csődegyezésben foglaltak ítélt dolognak minősülnek, és a felperes csupán e szerint követelhet teljesítést. Rögzítette, a megkötött peren kívül egyezségről a IV. r. alperessel létrejött csődegyezés kivételével nem lehet szó, mivel a felperesre ezen egyezségekre nem terjedhetnek ki kényszeregyezés formájában sem. Nem tartotta elfogadhatónak a törvényszék a fenntartott beszámítási kifogást sem, figyelemmel arra, hogy a felperes a beszámítani kívánt összeggel a kereseti követelését már leszállította, illetve ezen felül leszállította a további 100.000 forint befizetett nyilvántartásba vételi díj összegével is. Az alperesek által csatolt szétválási szerződés alapján, a negatív taxációs meghatározásból megállapította, hogy a perben érvényesített követelés kielégítésére az I. r. alperes köteles, mely a szerződés 1.2 pontjából következik, összevetve azt az 1/a-d), illetve a 2/a mellékletekkel, míg azt a hivatkozást, mely szerint a felek e rendelkezése érvénytelen, illetve nem rendelkeztek a perbeli jogviszony felől, nem találta megalapozottnak. Nem fogadta el azt a védekezést sem, mely szerint a követelés alaposságának a megítélése feltétele annak, hogy arról a felek rendelkezessenek. Mivel pedig a szétválási szerződésben az erről való rendelkezés megtörtént, így a II-V. r. alperesek csak akkor felelhetnek egyetemlegesen a tartozás kiegyenlítéséért, ha az I. r. alperes a követelést nem egyenlíti ki.

A kifejtettek alapján a törvényszék az alpereseket kötelezte a felperes által követelt összeg megfizetésére akként, hogy a Gt. 85. § (4) bekezdése értelmében a II-III-V.

r. alperesek mögöttesen, az I. r. alperes nem teljesítése esetén kötelesek fizetni. Így a felperes elsődleges kérelmét a II-III-V. r. alperesek vonatkozásában elutasította.

A kamatkövetelés mértékét a felperesi kérelem alapján határozta meg, rámutatva arra, hogy a felperesi követelés nem a Ptk. 402. §-án alapul, hanem a Cstv. alapján érvényesíti a felperes az óvadékként átadott összeg visszakövetelésére irányuló igényét, mellyel kapcsolatosan a Ptk. 301/A. § rendelkezései az irányadóak.

A pervesztesség, pernyertesség arányát - figyelemmel a leszállított követelésrészre - 94,36 %-ban határozta meg, melyre figyelemmel kötelezte az alpereseket a felmerült perköltség viselésére.

Az ítélettel szemben az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben elsődlegesen valamennyi alperessel szemben a per megszüntetését és az ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset valamennyi alperessel szembeni elutasítását, míg harmadlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset I.-II.- III. és V. rendű alperessel szembeni részbeni elutasítását, és a marasztalás összegének a csődegyezség szerinti mértékben, az ott megjelölt fizetési határidőben történő megállapítását kérték. Negyedlegesen kérték az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítását, valamint mindegyik esetre kérték a felperes perköltség viselésre való kötelezését.

Álláspontjuk szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a pénzkövetelést óvadéknak minősítette. E körben megalapozatlanul utalt a törvényszék a másodfokú bíróság végzésének tartalmára, illetőleg arra, hogy kötve van az óvadék megítélése tekintetében a másodfokú bíróság döntéséhez, mivel a hatályon kívül helyező végzés nem minősül az ügy érdemében való döntésnek, ahhoz anyagi jogerő nem fűződik.

Állították, hogy a pénzügyi visszatartás jogilag óvadékká történő minősítése nem helytálló. A Cstv. 38. § (5) bekezdés, illetőleg a Ptk. 270. § felhívása, valamint a vállalkozási szerződés tartalmának ismertetése alapján azt hangsúlyozták, hogy a felek a szerződésben nem állapodtak meg óvadék alapításáról. Csupán abban egyeztek meg, hogy a vállalkozói díj egy részét nem köteles a megrendelő megfizetni, azt visszatarthatja. Ezáltal a felperes által követelt pénzösszeg vállalkozói díj követelés, a vállalkozói díj egy része, melynek teljesítése a jótállási, illetve a szavatossági időszak végéig nem esedékes. Kifejtették, a felek egyező akarattal állapodtak meg a pénzügyi visszatartásról, mely jogintézmény a Ptk. 306. § (1) és (4) bekezdéseiben szabályozásra került.

Nem osztották az elsőfokú bíróságnak azt az okfejtését sem, mely szerint a szerződésszerű teljesítés biztosítása céljából visszatartott vállalkozói díj eltérő rendelkezés hiányában az óvadék jogi sorsát osztja, különös tekintettel arra, hogy ettől kifejezetten eltérően rendelkeztek, de emellett az óvadék átadására sem került sor, míg az „átadás” fogalmát nem lehet kiterjesztően értelmezni. A vállalkozói díj hátralékos része ugyanis soha sem került a felperes birtokába, afölött nem rendelkezhetett - azon óvadékot sem alapíthatott -, így kizárólag kötelmi igényt támaszthat. Erre tekintettel - álláspontjuk szerint - tényként rögzíthető, hogy a pénzügyi visszatartás nem osztja az óvadék jogi sorsát, ezért nem alkalmazható a Cstv. 38. § (5) bekezdése sem. A pénzügyi visszatartás összege a csődvagyonba

tartozik és nem tekinthető olyan követelésnek, amely a csődeljáráson kívüli igényérvényesítést megalapozottá tehetné. Ezért tévesnek tartották az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, mely szerint az I. rendű alperes a felperes elleni indult felszámolási eljárás során három hónapon belül kiadni lett volna köteles a fel nem használt összeget.

Továbbra is az volt az álláspontjuk, hogy a per megszüntetésének, illetőleg a felperesi kereset elutasításának van helye. Kiemelték, nem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperesek korábban csődeljárás hatálya alatt álltak, illetőleg az I. r. alperes vonatkozásában a fellebbezés előterjesztésekor jogerős döntés meghozatalára még nem került sor. Mivel az alperesek kizárólag a rendelkezésre álló csődvagyonból tudnak fizetni, így kiemelt kérdés e szempontból is a felperesi igény érvényesíthetősége. A felperes a peresített követelését valamennyi csődeljárásban hitelezői igényként bejelentette, melyek a IV. rendű alperes ellen folyamatban volt csődeljárás kivételével vitatott követelésként kerültek visszaigazolásra. E visszaigazolás és besorolás tekintetében a felperes kifogást nem terjesztett elő annak érdekében, hogy a tartalékképzés megtörténhessen. Hangsúlyozták, az alperesek a folyamatban volt csődeljárásokban csődegyezséget kötöttek, és a Cstv. rendelkezése értelmében kifizetés kizárólag a csődegyezségnek megfelelően történhet. Megjegyezték, a jelen csődeljárásra irányadó Cstv. nem tartalmazott olyan rendelkezést, mely szerint az adósnak hitelezői kifogás, illetve erre vonatkozó bírósági döntés hiányában is tartalékot kellene képeznie az általa vitatottként nyilvántartásba vett hitelezői igény vonatkozásában, a Cstv. nem is ad lehetőséget ilyen esetben a tartalékképzésre.

Álláspontjuk szerint ezért a csődegyezségek formailag nem is terjedhetnek ki a felperesre. Felperes szándékosan maradt távol a csődeljárástól „arra spekulálva”, hogy a csődegyezséget követően a követelését teljes mértékben be tudja hajtani. Ezáltal az adósok csődeljárásából kimaradva a sikeres csődegyezséget megkerülve kívánja az igényét jelen perben érvényesíteni, mely magatartás kimeríti a joggal való visszaélés törvényi tényállását, de sérti a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét is. Megjegyezték, a törvény szerint joggal való visszaélésnek minősül a jog gyakorlása, ha az a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra irányul. A csődeljárástól rosszhiszeműen távolmaradó hitelező nem csak az adós, hanem a csődeljárásba bejelentkezett hitelezők irányába is visszaélésszerűnek mutatkozik. Ezt az érvelést erősíti a 2011. augusztus 4-én hatályba lépett törvénymódosítás is. Az elsőfokú bíróság ítélete azonban nem tartalmaz sem megállapítást, sem indokolást a joggal való visszaélés tekintetében. A megítélt felperesi követelés esetén jelen per felperese saját felróható magatartására figyelemmel egyedül 200.000.000 forint tőke- és járulékai megfizetésére tart igényt, mely azt jelenti, hogy az adós a csődegyezséget nem tudja teljesíteni. Ez pedig a felperes tudatos, szándékos magatartását jelenti, mivel lehetetlenné válna az egyezés végrehajtása.

A csődeljárásba történő bejelentkezést elmulasztó hitelező megítélésére vonatkozó jogirodalmi álláspontok ismertetését követően hangsúlyozták, sikeres csődegyezés esetén nem érvényesíthetők azok az igények, amelyeket a törvényes határidőn belül nem jelentettek be a csődeljárásban. Vagyis a jogalkalmazás törvényi felhatalmazás nélkül is kimondhatja a jogvesztést. Kifejtették, a csődeljárás

megköveteli az adós hitelezőitől az aktív közreműködést, vagyis amennyiben bármely hitelező a csődeljárásból kimaradva, a sikeres csődegyezséget megkerülve kívánja az igényét érvényesíteni, a Cstv. rendelkezéseivel ellentétesen cselekszik. Az ettől eltérő értelmezés teljesen kiüresítené a csődeljárás intézményét. Rámutattak arra is, hogy a csődtörvény értelmezésével kapcsolatban eltérő álláspontot képviselők is egyetértenek abban, hogy a csődeljárás befejezését követően, a csődeljárásba be nem jelentett követelés érvényesítésével kapcsolatos polgári jogvita eldöntésénél figyelemmel kell lenni a polgári jog valamennyi releváns rendelkezésére, alapelvére, jogalkotói szándékra. Ennek alapján a peres eljárás megszüntetését kérték a II., III. és V. rendű alperes tekintetében, figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontjára, míg az I. rendű alperes tekintetében - mivel a csődegyezés jogerős elbírálására még nem került sor - a per felfüggesztését kérték.

Álláspontjuk szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a csődegyezés hatálya a felperesre nem terjed ki. Tévedett továbbá a II., III. és V. rendű alperesek, mint jogutódok vonatkozásában is, lehetségesnek találva alperesekkel szembeni csődegyezséget követő igény érvényesítését. Kifejtették, a be nem jelentkezett hitelező, illetőleg az elmaradt tartalékképzés vonatkozásában ugyanaz a jogkövetkezmény, vagyis az igényérvényesítés elvesztése.

Arra az esetre, ha a per megszüntetésére, illetőleg a kereset teljes körű elutasítására nem kerülne sor, úgy az ítélet részbeni megváltoztatását kérték. Elismerték, hogy a felperes az alperesek csődeljárásába bejelentkezett, így amennyiben a bíróságnak az lenne az álláspontja, hogy a csődegyezségek a felperesre is kiterjednek, úgy elsősorban az I. rendű alperes kötelessége a csődegyezésben rögzített kielégítési hányadnak megfelelő összeg felperes részére történő megfizetése. Ezért harmadlagosan az ítélet megváltoztatását, és a felperes keresetének részbeni elutasítását kérték. Kérték, a marasztalásról a másodfokú bíróság akként rendelkezék, hogy amennyiben az alperesek nem teljesítik a csődegyezésben megállapított mértékek szerinti fizetési kötelezettségüket, úgy ezen esetben legyenek kötelesek a felperes részére kamatfizetésre.

Arra az esetre, ha a korábbi kérelmekben írtakat az ítéltábla nem teljesítené, úgy a bizonyítási eljárás lefolytatásának, illetve az indokolási kötelezettség hiánya miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra, és új határozat hozatalára való utasítását kérték.

Nem találták helytállónak az elsőfokú ítélet BDT.2008.1871 számú döntésre való hivatkozását sem. Nem vitatták, a hitelező nincs elzárva attól, hogy a csődeljárással párhuzamos eljárás során érvényesítse igényét, azonban a peres eljárást lefolytató bíróságnak kötelessége a jogerősen jóváhagyott csődegyezésnek megfelelő döntés meghozatala. Vagyis, ha a Fővárosi Ítéltábla arra az álláspontra helyezkedik, hogy a felperesre kiterjed a csődegyezés, úgy a marasztalás ekként történő megváltoztatását kérték. Megjegyezték, a moratórium fennállását a bíróságnak hivatalból kell figyelembe vennie. Utaltak arra is, hogy az I. rendű alperes tekintetében a bíróság az ítélet végrehajthatóságát jogszabályba ütközően állapította meg.

Nem osztották az elsőfokú bíróság álláspontját a kamatkövetelés tekintetében sem. Álláspontjuk szerint a kikötött késedelmi kamatmérték, vagyis a jegybanki

alapkamat követelhető, így a késedelmi kamat mértéke tekintetében is kérték az ítélet megváltoztatását.

Felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) ... számú döntésével egyezően helytálló álláspontra helyezkedett, amikor azt állapította meg, hogy a perbeli visszatartás az óvadék jogi sorsát osztja, így a Cstv. 38. § (5) bekezdése alkalmazásának van helye.

Visszautasította az alperesek feltételezését, mely szerint a felperes, illetve az annak képviseletében eljáró felszámoló szervezet a csődeljárás szabályait maga is jól ismerve arra „spekulált”, hogy az irányadó csődjogszabály teremtette sajátos jogi helyzetben a sikeres csődegyezséget megkerülve később igényét teljes összegben érvényesíthesse. Idézte a Cstv. 12. § (2) bekezdését, mely szerint külön kell nyilvántartani a vitatott követeléseket, függetlenül attól, hogy azokkal összefüggésben bíróság vagy hatóság előtt van-e jogérvényesítés folyamatban [(bb) pont]. Utalt az alperesek csődeljárására irányadó Cstv. 12. § (5) bekezdésében nevesített kifogás jogintézményére is, amely a vagyonfelügyelő besorolásra vonatkozó intézkedése ellen nyújtható be, és kifejtette, a törvény szóhasználata nyilvánvalóvá teszi, hogy az adós és hitelezők számára ez lehetőség, de semmiképpen sem kötelezettség, ellentétben például a Cstv. 46. § (6) bekezdésében a felszámoló által előírt, a vitatott hitelezői igény bíróság elé terjesztésére vonatkozó kötelezettséggel. A kifogás ténybeli alapja, hogy a hitelező (vagy az adós) nem ért egyet a követelés besorolásával, illetve a követelés jogalapját és összegszerűségét érintő vagyonfelügyelői döntéssel. Felperes azonban a követelés vitatottként történő besorolásával teljes mértékben egyetértett, hiszen a felperes képviselője, mint felszámoló, maga is vitatottként sorolt volna be egy peresített követelést, amelynek jogalapjáról és összegéről még nem született jogerős bírói döntés. Felhívta a figyelmet arra, hogy ezt a jogintézményt, azaz a besorolás elleni kifogás intézményét egyébként a jogirodalom és a bírói gyakorlat is kritikával illeti. A kifogás előterjesztésére tehát nem volt törvényi kötelezettsége a felperesnek (ez egyébként a józan észnek is ellentmondott volna), így még csak mulasztásként sem értékelhető ez a magatartás, nem hogy felróható mulasztásként. Tény ugyanakkor, hogy a jogalkotó az akkori, nem eléggé átgondolt jogi szabályozással olyan helyzetet teremtett, hogy a kifogás elmaradása esetén - amennyiben tartalékképzésre a vagyonfelügyelő elhatározásából sem került sor -, a csődegyezés hatálya nem terjed ki a vitatott követeléssel rendelkező hitelezőkre. Felperes kifejezetten etikátlannak tartotta az alpereseknek azt a feltételezését, hogy a felperes hitelező éppen az ebből kovácsolható előnyökkel számolt, ugyanakkor ezt a súlyosan hitelrontó állítást az alperesek nem is bizonyították. Felhívta a figyelmet a Fővárosi Ítéltábla ... számú döntésére, ebből következően arra, hogy alapvetően téves az alpereseknek az az állítása, hogy az akkori jogszabályi környezet nem tette lehetővé tartalék képzését, csak azokban az esetekben, amikor ezt a bíróság kifogás nyomán végzéssel elrendelte. A vagyonfelügyelők nem voltak elzárva attól, hogy más bírói fórumok előtt már folyó jogviták eldöntéséig tartalékot képezzenek. Tévesnek találta az utóbb hatályba lépett Cstv. 12. § (6) bekezdéséhez kapcsolódó alperesi magyarázatot is. A módosított Cstv. 12. § (6) bekezdését idézve azt a következtetést vont le, hogy a tartalékképzés nem

lehetőség, hanem kötelezettség abban az esetben, ha a hitelező eljárást indít a követelése érvényesítése érdekében, vagy esetleg azt már a csődeljárás előtt megindította. Nem csak akkor, ha a hitelező nem fordul a csődbírósághoz - hiszen fordulhat csak sok értelme nincs, ha az anyagi jogvita eldöntésére a megfelelő fórum előtt az eljárást amúgy is meg kell indítania -, hanem minden esetben. Ebből felperesi álláspont szerint nem vonható következtetés arra nézve, hogy ezt megelőzően még lehetőség sem volt az önkéntes tartalékképzésre. Arra sem, miszerint kötelező lett volna bírósághoz fordulni a vitatott követelések hitelezőinek, hogy a rosszhiszeműség vádját elkerüljék.

Az alperesek állítására, mely szerint felperes szándékosan maradt távol a csődeljárástól azt hangsúlyozta, hogy felperes valamennyi csődeljárásban szabályszerűen bejelentette az igényét, a regisztrációs díjat megfizette, így értelmezhetetlen az arra vonatkozó állítás, hogy a csődeljárásból rosszhiszeműen, tudatosan igyekezett volna kimaradni. Az alperesek összemoszák a csődeljárásba be nem jelentkezés fogalmát azzal a ténnyel, hogy a csődegyezségnek a felperes végül a tartalékképzés elmaradása miatt nem lett részese. Ezzel szemben felperes a csődeljárások teljes tartama alatt az alperesek szabályszerűen regisztrált, vitatott kategóriában nyilvántartott hitelezője volt, a Cstv. 3. § (1) bekezdés cb) pontja szerinti hitelezői minősége csupán a csődeljárások bejezésével szűnt meg, azzal azonban, hogy rá a tartalékképzés elmaradása miatt az egyezség nem tartalmazott rendelkezést, így értelemszerűen annak hatálya sem terjed ki rá. Mivel felperes az eljárásokban határidőben bejelentkezett, a regisztrációval összefüggő törvényi kötelezettségének eleget tett, tehát még a Cstv. 2011. augusztus 4-től hatályos 20. § (3) bekezdésében kimondott jogvesztés sem alkalmazható rá. A Cstv. 20. § (3) bekezdése ugyanis kizárólag azokra a hitelezőkre tartalmaz rendelkezést, akik a Cstv. 10. § (2) bekezdése szerinti határidőt elmulasztották. Felperes álláspontja szerint e jogkövetkezmény súlya miatt kiterjesztő értelmezésnek jogvesztést kimondó törvényi rendelkezés esetében nincs helye, és különösen nem lehet a törvényi rendelkezés alkalmazását visszamenőleg, jogalkalmazás útján kiterjeszteni a hatályba lépését megelőző időszakra. Megjegyezte, az alperesek harmadlagos fellebbezési kérelmüket éppen arra építik, hogy a felperes nem vitásan az alperesekkel szembeni csődeljárásokba bejelentkezett, érdekes módon e ponton már azt a téves következtetést vonják le, hogy akkor mégis a csődeljárás hatálya alatt áll.

Az alperesek által hivatkozott permegszüntetési okok, és a per felfüggesztésének elmaradását sérelmező alperesi előadás ellenében a fentieken túl az elsőfokú eljárásban benyújtott 2012. november 5-én kelt előkészítő iratában foglaltakat tartotta fenn. Kérte perköltség megállapítását azzal, hogy a jogi képviselő áfa felszámítására köteles.

Az alperesek a felperesi fellebbezési ellenkérelemre válaszolva továbbra is fenntartották a fellebbezésükben foglaltakat.

Vitatták a pénzügyi visszatartás óvadékká történő minősítését, hangsúlyozva, hogy a felek megállapodása kifejezetten pénzügyi visszatartást tartalmazott, melyet a jogszabály nem tilt. Kiemelték, az elmúlt időszakban a vállalkozási szerződések esetében igen széles körben elterjedt a pénzügyi visszatartás, melynek oka, hogy a

megrendelőik praktikusnak tartották, hogy a vállalkozók teljesítésének biztosítékeként már előzetesen visszatartják a szavatossági időszak lejártáig a vállalkozási díj egy részét. Arra az esetre, ha másodfokú bíróság úgy ítélné meg, hogy a pénzügyi visszatartás nevesítés hiányában nem minősül szerződést biztosító mellékkötelezettségnek, úgy álláspontjuk szerint ez a Ptk-ban nem szabályozott atipikus biztosítéki szerződés.

Továbbra is fenntartották a felperes rosszhiszeműsége, illetve joggal való visszaélése körében előadottakat, és hangoztatták, hogy e körben a bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte. Megismételték azt is, a felperesnek a tartalékképzés érdekében bírósághoz kellett volna fordulnia, melynek hiányában a csődegyezségeik formailag nem terjednek ki rá. Ez a felperesi magatartás a Cstv. szabályaiba, illetve a Ptk. alapelveibe ütközik. Úgy vélték, a felperes maga sem cáfolta, hogy az igényét a csődegyezséget megkerülve kívánta érvényesíteni, vagyis jogait nyilvánvalóan nem a társadalmi rendeltetésének megfelelően kívánta gyakorolni. A csődeljárástól rosszhiszeműen távolmaradó felperes magatartása a többi hitelező irányában is visszaélésszerű. Nem értettek egyet azzal a felperesi érveléssel sem, mely szerint „összemosnák a csődeljárásba be nem jelentkezést a tartalékképzés elmaradásának tényével”. A bírói gyakorlatra utalással előadták, a vagyonfelügyelő bírósági határozat nélkül tartalékot nem képezhet, illetve a tartalékképzésre vonatkozó bírói döntés nélkül az egyezés a hitelezőre, illetve a követelésére nem terjed ki. Ezért minden jogi alapot nélkülöz a felperes állítása, miszerint a vagyonfelügyelő az irányadó jogszabályok alapján maga dönthetett volna a tartalékképzésről. Hivatkoztak arra is, miszerint a felperes képviselője felszámoló, aki tisztában van a csődeljárás szabályaival, ezért „visszaélésszerűen nem fordult” a bírósághoz annak érdekében, hogy a tartalékképzés megtörténhessen. Vagyis a felperesnek „egyértelműen a bírósághoz kellett volna fordulnia annak érdekében, hogy a bíróság tartalékképzést rendeljen el”. Hangsúlyozták azt is, hogy a jogalkotó a vonatkozó jogszabályhelyet 2012. március 1. napjával módosította, lehetőséget biztosítva a vagyonfelügyelőnek a tartalékképzésre, amely szintén azt igazolja, hogy korábban kötelező volt bírósághoz fordulni.

A II-IV. r. alperesek hivatkoztak arra is, annak megítélése között nem lehet különbség, hogy valamely hitelező nem jelentkezik be a csődeljárásba, vagy bejelentkezik, de utólag nem teszi meg azokat a cselekményeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy kiterjedjen rá a csődegyezés. Álláspontjuk szerint mindkét mulasztás következménye, hogy az ilyen hitelező a csődegyezésben nem vesz részt, és a követelést bírói úton nem érvényesítheti.

A felperes az alperesek észrevételére válaszolva továbbra is azt hangsúlyozta, hogy az alperesek azon állításukat, mely szerint a felperes más jogszerűen eljáró hitelezők rovására szándékosan jogtalan előnyt próbál elérni, nem bizonyították. A tartalékképzés körében a korábban előadottakat fenntartva úgy vélte, hogy a kifogásolási eljárások megindításának az elmaradása az alperesek mulasztásának a következménye. Hangsúlyozta, hogy az I. r. alperes vagyonfelügyelőjének tájékoztatása szerint is a tartalékképzés feltétele a per megindítása. Hivatkozott továbbá a II. r. alperes vagyonfelügyelője és a felperes közötti levezés tartalmára is,

mely szerint a felperes kifejezetten kérte a vitatott követelésre a tartalék képzését. Álláspontja szerint a felperesi oldalon mulasztás nem történt, így a felperes nem a „saját hibájából” maradt ki a csődegyezségekből.

Az alperesek a felperesi előkészítő iratra válaszolva továbbra is fenntartották a korábbi fellebbezési kérelmükben foglaltakat. Álláspontjuk szerint a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a jogszabályi rendelkezéseket betartva járt el, de utaltak arra is, hogy a vagyonfelügyelő felpereshez írt levele is az alperesek állítását igazolja. A felperes a törvénybe ütköző magatartása szándékosságát maga is elismerte, és nem fogadható el az a hivatkozása sem, mely szerint a vagyonfelügyelő nem adott további tájékoztatást.

Az alperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálására irányadó tényállást helyesen állapította meg, és helytállóak az abból levont jogkövetkeztetései is. Az alperesek fellebbezésében felhozottak nem szolgálnak alapul az elsőfokú bíróság megalapozott döntésének a megváltoztatására, de annak hatályon kívül helyezésére sem.

Tévesen érvelnek alperesek a fellebbezésükben azzal, hogy a szerződésszerű teljesítés biztosítása céljából visszatartott vállalkozói díj eltérő rendelkezés hiányában nem osztja az óvadék jogi sorsát. Az olyan szavatossági, jóteljesítési biztosíték, amely lehetővé teszi a megrendelő részére hibás teljesítés eseteire a kijavítás költségeinek közvetlen érvényesítését a vállalkozói díjból visszatartott összegből, óvadékként funkcionál a (vállalkozási szerződés) hibás teljesítéssel kapcsolatos szavatossági jogok biztosítására. A felek között létrejött alvállalkozási szerződésben felperes a szerződés teljesítése után részére járó vállalkozói díjból meghatározott összeg kifizetéséről a jövőben keletkező hibás teljesítésből eredő követelések fedezete céljából időlegesen lemondott, a szerződésben erre a célra külön meghatározott összeget ily módon „átadta” az alperesnek. Ez az összeg kifejezetten annak biztosítására szolgált, hogy felperes a vállalkozási szerződésből eredő szavatossági kötelezettségét teljesítse. Ez a megállapodás tartalmilag megfelel a Ptk. óvadéki szerződésre vonatkozó rendelkezéseinek, figyelemmel a Ptk. 270. § (2) bekezdésben foglaltakra, melynek értelmében átadásnak kell tekinteni minden olyan eljárást, amely alapján az óvadék tárgya egyértelműen azonosítható módon a kötelezett hatalmából a jogosult hatalmába kerül, vagy a kötelezett korlátlan rendelkezése alól egyébként kikerül. Ebből következően a visszatartott összeg óvadéknak minősül. Ezt az álláspontot képviselte a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) ..., valamint a Kúria ... számú ítéletében is. A Cstv. 38. § (5) bekezdése alapján pedig a felszámolás alatt álló adós (jelen per felperese), a megjelölt feltételek fennállása esetén a határidők leteltének hiányában is igényelheti az óvadék jogosultjától az óvadéknak minősülő visszatartott összeg megfizetését.

Alap nélkül érveltek továbbá alperesek az elsőfokú eljárásban, valamint azt megismételve fellebbezésükben azzal, hogy a csődeljárásokban előterjeszteni

elmulasztott kifogás következményeként előállt tartalékképzés hiánya miatt felperes az igényét a bíróság előtt nem érvényesítheti.

Az alperesek csődeljárására irányadó, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 12. § (2) bekezdése szerint külön kell nyilvántartani a vitatott követeléseket, függetlenül attól, hogy azokkal összefüggésben bíróság vagy hatóság előtt van-e jogérvényesítés folyamatban [(bb) pont]. Ahogy erre felperes is helyesen utalt a fellebbezési ellenkérelmében, e kategóriába a vagyonfelügyelő által vitathatónak minősített - de még nem peresített - követelések kerülnek, másrészt a kialakult jogalkalmazói gyakorlat szerint ide sorolandók az olyan követeléseket is, amelyek érvényesítése iránt már a csődeljárás kezdő időpontját megelőzően per indult. A Cstv. 12. § (5) bekezdésében írt kifogás pedig a vagyonfelügyelő besorolásra vonatkozó intézkedése ellen nyújtható be, e jogorvoslati eszköz igénybevétele az adós és a hitelezők számára lehetőség, nem pedig kötelezettség. Perbeli esetben a vagyonfelügyelő a felperes hitelező által bejelentett igényt nyilvántartásba vette, melynek feltétele volt a hitelező által teljesített nyilvántartásba vételi díjfizetési kötelezettség is. Az pedig, hogy a követelést a vagyonfelügyelő vitatottként sorolta be, abból következett, hogy a hitelezői igény jogalapjáról és összegszerűségéről jogerős bírói határozat még nem rendelkezett. A kifogás előterjesztésére tehát nem volt törvényi kötelezettsége felperesnek, figyelemmel arra is, hogy a követelés vitatottként való nyilvántartásba vételével egyetértett.

Tévesen állítják alperesek fellebbezésükben, hogy az alperesek csődeljárásában a jogszabályi környezet nem tette lehetővé tartalék képzését, csak azokban az esetekben, amikor ezt a bíróság a kifogás nyomán végzéssel elrendelte. A vagyonfelügyelők számára ez a lehetőség az alperesek csődeljárására irányadó jogszabályi keretek között is biztosított volt. Tény ugyanakkor, hogy az utóbb módosításra került Cstv. 12. § (6) bekezdésében foglaltak szerint a tartalékképzés már nem lehetőség, hanem kötelezettség, azokban az esetekben, ha a hitelező eljárást indít a követelése érvényesítése érdekében, vagy az már a csődeljárás előtt folyamatban volt.

Megalapozatlanul állítják alperesek a fellebbezésükben azt is, hogy a felperes szándékosan maradt távol a csődeljárásról azért, hogy a csődegyezséget követően a követelését teljes mértékben be tudja hajtani. Felperes az alperesek csődeljárásában szabályszerűen regisztrált, vitatott kategóriában nyilvántartott hitelezőként szerepelt, hitelezői minősége a csődeljárások befejezésével szűnt meg azzal, hogy rá a tartalékképzés elmaradása miatt az egyezség nem tartalmazott rendelkezést. Felperes azzal, hogy a csődeljárásokban hitelezőként határidőben bejelentkezett, a regisztrációs díjat megfizette, kifejezésre juttatta a csődeljárásban történő igényérvényesítési szándékát. Életszerűtlen annak feltételezése, hogy mindezt annak érdekében tette, hogy az igényét később, a csődeljárás befejezését követően teljes mértékben érvényesíthesse. A csődeljárás eredményét előre nem prognosztizálhatta, mint ahogy azt sem, hogy a vagyonfelügyelő az eljárásban képez-e majd tartalékot a vitatott hitelezői igénye kielégítésére, avagy sem, így az erre vonatkozó alperesi állítások bizonyítékokkal alá nem támasztott feltételezések.

Mivel a felperesi igényérvényesítéssel összefüggően jogvesztés nem volt megállapítható, ezért helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre is, hogy a per megszüntetésének, illetve a kereset ez okból történő elutasításának nincs helye, mint ahogy az eljárás felfüggesztésének sem az okból, hogy a csődeljárásokban esetlegesen létrejövő egyezség a jelen per előkérdésének tekinthető.

Mivel felperesre a csődegyezség hatálya nem terjed ki, ezért tévesen érvelnek alperesek azzal, hogy felperes csupán az I. rendű alperes csődegyezségében rögzített kielégítési hányadnak megfelelő összeg megfizetésére jogosult.

Nem osztotta a másodfokú bíróság az alperesek késedelmi kamat mértékére vonatkozó fellebbezési érvelését sem. A felek között létrejött alvállalkozási szerződés IV. pontjában szabályozott számlázási és fizetési feltételek IV.3. alpontjából megállapíthatóan a felek késedelmi kamatra, annak mértékére vonatkozó rendelkezése a IV.1. pont szerinti számlában érvényesített követelés fizetési késedelmére vonatkozik. Ugyanakkor a megállapodás VIII.2. pontjában írt jótállási és szavatossági biztosíték visszafizetésének késedelmére vonatkozó rendelkezést a megállapodás nem tartalmaz. Ezért az alperesek késedelmére a Ptk. 301/A. §-ában meghatározott törvényes kamatmérték az irányadó.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét annak helytálló indokaira figyelemmel, a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az adósnak a marasztalási összeget a folyamatban lévő csődeljárás jogerős befejezésétől számított 15 napon belül kell megfizetnie. Következetes a bírói gyakorlat abban, hogy az adós ellen a csődeljárás előtt indult per továbbfolytatható, és nincs akadálya annak sem, hogy ebben a perben a bíróság az adóst pénzfizetésre kötelező rendelkezést hozzon. Az elsőfokú ítélet meghozatalakor azonban az I. r. alperes elleni csődeljárás még folyamatban volt, ezért az elsőfokú bíróságnak a teljesítésre kötelezés határidejét is erre figyelemmel kellett volna meghatároznia.

Az alperesek fellebbezése eredménytelen volt, ezért a másodfokú eljárással felmerült költségeiket maguk viselik. Ennek során viselik a másodfokú eljárással felmerült eljárási illetéket, valamint az alperesek jogi képviselőjével felmerült 32/2003. (VIII. 22.) IM r. 3. § (2) bekezdés c) pontjára, (5), valamint (6) bekezdésére figyelemmel megállapított ügyvédi munkadíjból eredő költségeiket is.

Budapest, 2013. május 29.

Dr. Hunyady Mariann s.k.
a tanács elnöke

Dr. Czifra Veronika s.k.
előadó bíró

Dr. Csányi Katalin Terézia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző